

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Defensie heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Defensie over de brief d.d. 27 januari 2014 inzake de status van Nederlandse militairen in Mali en de wijze waarop jurisprudentie van de Europese Hof voor de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EHRM) en de Hoge Raad is geïmplementeerd in het militaire strafproces (Kamerstuk 29 521, nr. 227).

De voorzitter van de commissie,
Ten Broeke

De adjunct-griffier van de commissie,
Mittendorff

- Nr Vraag
- 1 Kunt u ingaan op de kanttekeningen die gesteld worden bij de effectiviteit van de rechtsbijstand tijdens de missie in Mali, zoals verwoord in het stuk «Geen effectieve rechtsbijstand voor Nederlandse militairen in Mali bij bijvoorbeeld schietincidenten!»¹
- 2 Is de positie van een verdachte militair in uitzendgebied vergelijkbaar met die van een verdachte burger in Nederland?
- 3 Ligt de uitspraak Salduz tegen Turkije en de uitspraak van de Hoge Raad van 30 juni 2009² ten grondslag aan de Aanwijzing Rechtsbijstand Politieverhoor?
- 4 Is de Aanwijzing Rechtsbijstand Politieverhoor van toepassing op militairen in operatie- en oefengebied?
- 5 Geldt de categorisering – in zogenoemde A-, B- en C-zaken – op basis van de aard en ernst van het strafbare feit ook voor militairen?
- 6 Geldt het in de Aanwijzing Rechtsbijstand Politieverhoor opgenomen onderscheid in de categorieën en de wijze waarop het vereiste van effectieve bijstand door een advocaat invulling krijgt, ook voor militairen?
- 7 Wat verstaat u onder de mogelijkheid voor de verdachte om vertrouwelijk via verbindingsmiddelen in het operatiegebied overleg te voeren met een advocaat? Is dit beperkt tot telefonisch contact of zijn er andere mogelijkheden?
- 8 Krijgt de verdachte zo spoedig mogelijk na een incident de gelegenheid tot vertrouwelijk overleg met een advocaat?
- 9 Zijn er, met uitzondering van de opsporingsambtenaar, anderen die het gesprek van de militaire verdachte met de advocaat zouden kunnen volgen?
- 10 Op welke wijze garandeert u dat dit contact tussen verdachte en advocaat niet afgetapt kan worden?
- 11 Is het uitgesloten dat een verdachte militair afstand kan doen van het recht om vertrouwelijk overleg met een advocaat te hebben voor het eerste inhoudelijke verhoor? En zo nee, waarom niet?
- 12 Op welke wijze garandeert u de beschikbaarheid van (gespecialiseerde) advocaten voor het vertrouwelijk overleg met een verdachte militair?
- 13 Waaruit blijkt dat rechtsbijstand op afstand (bijvoorbeeld via telefoon of een videogesprek) voldoende is als het er om gaat een militair bewust te maken van zijn rechten?
- 14 Welke vormen van verhoor zijn er naast een inhoudelijk verhoor?
- 15 Krijgen militairen, die als getuigen gehoord worden ook de mogelijkheid tot vertrouwelijk overleg met een advocaat om geïnformeerd te worden over, c.q. zich bewust te worden van, de mogelijke consequenties van hun verklaring en de reikwijdte daarvan? Zo nee, waarom niet?
- 16 Welke aandacht is er tijdens de voorbereiding van militairen op buitenlandse missies aan de strafrechtelijke vervolging van mogelijke incidenten en de daarbij noodzakelijke rechtsbescherming? Wie zijn daarbij betrokken?
- 17 Kunnen militairen die vanwege een incident tijdens een missie eerst als getuige worden gehoord en niet meteen als verdachte, op het moment dat zij wel verdachte worden geconfronteerd worden met verklaringen die zij nog als getuige hebben afgelegd? Zo ja, acht u dit wenselijk en waarom? Zo ja, betekent dit dat er op het moment dat een militair nog als getuige wordt aangemerkt geen rechtsbijstand is, terwijl die verklaringen later belastend kunnen blijken te zijn? Zo nee, waarom niet?
- 18 Hebben militairen die betrokken zijn bij een geweldsincident, ook als zij nog als getuigen worden aangemerkt, recht om te zwijgen? Zo ja, wie wijst ze daarop? Zo nee, waarom niet?

- Nr Vraag
- 19 Hebben militairen die betrokken zijn bij een geweldsincident, ook als zij nog als getuigen worden aangemerkt, het recht op bijstand van een advocaat? Zo ja, wie wijst ze daarop? Zo nee, waarom niet?
- 20 Hoe kan worden voorkomen dat militairen tijdens een missie enige verklaring afleggen zonder dat zij bijstand van een advocaat hebben gehad?
- 21 Hoe worden militairen die bijvoorbeeld betrokken zijn bij een schietincident bewust gemaakt van de eventuele gevolgen van afgelegde verklaringen?
- 22 Kent u de brief «Rechtsbijstand verhoor militairen» van 3 mei 2011 van de voorzitter van het College van Procureurs-generaal aan de Hoofdofficier van Justitie te Arnhem³?
- 23 Kunt u ingaan op opmerking van de voorzitter van het College van Procureurs-generaal dat ongeacht de aard en de ernst van de strafbare gedraging, de militaire omgeving waarin het misdrijf is begaan en het onderzoek moet worden gedaan, in het algemeen zorgt voor een hoog afbreukrisico? Kunt u ingaan op de conclusie van de voorzitter van het College van Procureurs-generaal dat zodoende een militaire strafzaak al snel als een gevoelige zaak en dus als een A-zaak moeten worden aangemerkt?
- 24 Klopt het dat de Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor er in A- en B-zaken vanuit gaat dat de verdachte een advocaat in persoon raadpleegt en dat slechts in C-zaken een telefonisch consult kan volstaan?
- 25 Kent u het artikel «Consultatierecht voor verdachte militair in het buitenland onvoldoende praktisch en effectief» van S.M. Diekstra en S. Shenbar?⁴
- 26 Klopt het dat de verdachte militair in missiegebied in de praktijk slechts in de gelegenheid gesteld kort telefonisch contact te hebben met een advocaat in Nederland?
- 27 Is het telefonisch raadplegen van een advocaat onvoldoende bij misdrijven en andere gevoelige zaken, die als A-zaak worden aangemerkt, in missiegebied?
- 28 Geldt als hoofdregel, gelet op de categorisering in de Aanwijzing rechtsbijstand politieverhoor en de brief «Rechtsbijstand verhoor militairen», dat er bij gevoelige zaken in missiegebied een advocaat in persoon geconsulteerd moet worden voor het eerste inhoudelijke verhoor?
- 29 Kunt u ingaan op het in het artikel «Consultatierecht voor verdachte militair in het buitenland onvoldoende praktisch en effectief» gestelde dat er voor de militair in het buitenland in veel gevallen nog geen sprake is van een consultatierecht dat voldoende praktisch en effectief is?
- 30 Wat is uw reactie op de mening dat implementatie van de in het artikel «Consultatierecht voor verdachte militair in het buitenland onvoldoende praktisch en effectief» gedane aanbevelingen op korte termijn wezenlijk kan bijdragen aan de rechtspositie van de verdachte militair in missiegebied?
- 31 Heeft u kennisgenomen van het bericht «Luchtbrug voor advocaten in Mali» in De Telegraaf van 6 december 2013? Kunt u ingaan op het in dit artikel geopperde mogelijkheid van de advocaten militair strafrecht S.M. Diekstra en G.J. Knoops dat advocaten of een mobiele rechtbank ingevlogen moeten kunnen worden naar missiegebied? In hoeverre is deze mogelijkheid onderzocht of gaat u deze mogelijkheid onderzoeken? En zo nee, waarom niet?

Nr	Vraag
32	Wie is verantwoordelijk voor de beslissing de verdachte te repatriëren indien de aard van de verdenking, het opsporingsbelang of de belangen van de verdachte dat vergen? Wat is de maximale termijn tussen het besluit de verdachte te repatriëren en de feitelijke repatriëring?
33	In welke fase van het proces beslist men of de verdachte gerepatriëerd zal worden?
34	Is het mogelijk dat het besluit tot repatriëring nog voor een eerste inhoudelijk verhoor genomen zal worden?
35	Is het streven dat een verdachte vooraf aan de beslissing tot repatriëren vertrouwelijk contact heeft met een advocaat?

¹ <http://www.acom.nl/default.aspx?pageld=24&newsId=749>

² LJV BH 3079, NJ200, 349

³ kenmerk PaG/B&S/15709

⁴ Nederlands Juristenblad 2014-10